

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Prof. Ing. I. H.**, PhD., bývajúceho v K., **2/ H. H.**, bývajúcej v L.L., **3/ Ing. M. H.**, bývajúceho v B., proti žalovanému **J. O.**, bývajúcemu v L.L., zastúpenému JUDr. C. S., advokátom so sídlom v Č., **o vydanie bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 9 C 328/2002, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 2. decembra 2008 sp. zn. 10 Co 214/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky

- 1. o d m i e t a** dovolanie proti výroku rozsudku Krajského súdu v Žiline z 2. decembra 2008 sp. zn. 10 Co 214/2007, ktorým bol
 - a/** rozsudok Okresného súdu Čadca z 19. apríla 2007 č.k. 9 C 328/2002-165 zmenený tak, že žalovaný je povinný zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 3/ sumu 2 155 Sk s príslušenstvom,
 - b/** potvrdený výrok rozsudku Okresného súdu Čadca z 19. apríla 2007 č.k. 9 C 328/2002-165 zamietajúci žalobu nad sumu 12 623 Sk s príslušenstvom,
 - c/** potvrdený výrok rozsudku Okresného súdu Čadca z 19. apríla 2007 č.k. 9 C 328/2002-165 zamietajúci žalobu o priznanie dedičského podielu,

- 2. z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Žiline z 2. decembra 2008 sp. zn. 10 Co 214/2007
 - a/** vo výroku, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Čadca z 19. apríla 2007 č.k. 9 C 328/2002-165 zmenený tak, že žalovaný je povinný zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 3/ sumu v rozsahu nad 2 155 Sk s príslušenstvom do 12 623 Sk s príslušenstvom,

b/ o náhrade trov konania.

3. Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom z 20. novembra 2002 č.k. 9 C 328/2002-77 uložil žalovanému 1/ J. O. (voči ktorému bolo konanie v dôsledku späťvzatia návrhu neskôr zastavené) a žalovanému 2/ J. O. povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 3/ po 36 246 Sk spolu s príslušenstvom v podobe úrokov z omeškania vo výške uvedenej vo výroku rozsudku. Žalobu v časti o vydanie potvrdenia pre M. H. o spoločnom dedičskom podiele žalobcov v parcele urbárskeho lesa č. X. vo výške 1,6 podielu zamietol. Žalovaným ďalej uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom náhradu trov konania. O povinnosti žalovaných zaplatiť každému zo žalobcov sumu 36 246 Sk súd rozhodol po zistení, že žalobcovia 1/ až 3/ sú spoluvlastníkmi parcely zvané „M.“ podľa rozhodnutia v dedičskom konaní po A. O. v podiele 1/15, z ktorej žalovaní vyťažili drevo, ktoré predali a peniaze si ponechali, čím získali bez právneho dôvodu bezdôvodné obohatenie. Rovnako získali bezdôvodné obohatenie aj tým, že poberali dividendy od Spoločenstva lesov L. za 1/15 z podielu z urbárskeho lesa, čo v celkovom vyjadrení predstavuje u každého sumu 36 246 Sk. Keďže žalovaní neuhradili svoj dlh riadne a včas, súd im uložil povinnosť zaplatiť aj úroky z omeškania vo výške 17, 6 % ročne podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Zamietnutie žaloby v časti vydania potvrdenia pre p. M. H. súd odôvodnil nedostatkom naliehavého právneho záujmu na takomto návrhu (§ 80 písm. c/ O.s.p.), pretože vydania potvrdenia sa môže domáhať iba osoba, ktorej sa má potvrdenie vydať. O trovách konania súd rozhodol podľa zásady úspešnosti účastníka v konaní (§ 142 ods. 1 O.s.p.)

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovaných 1/, 2/ uznesením zo 7. novembra 2003 sp.zn. 9 Co 8/2003 rozhodol tak, že v časti, v ktorej súd prvého stupňa zamietol žalobu o vydanie potvrdenia o priznaní spoločného zákonného dedičského podielu žalobcov na parcele urbárskeho lesa č. X. vo výške 1,6 podielu pre p. M. H., zostáva rozsudok súdu prvého stupňa nedotknutý. V ostatných častiach rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zrušujúci výrok odôvodnil nepreskúmateľnosťou a predčasným vydaním rozsudku súdu prvého stupňa (§ 221 ods. 1 písm. a/ a c/, ods. 2 O.s.p.).

Okresný súd Čadca rozsudkom (druhým v poradí) z 19. apríla 2007 č.k. 9 C 328/2002-165 uložil žalovanému 2/ J. O. (ďalej len „žalovaný“, pretože po zrušení predchádzajúceho rozsudku súdu prvého stupňa žalobcovia zobrali žalobu voči žalovanému 1/ J. O. späť a súd prvého stupňa konanie voči nemu uznesením z 27. apríla 2006 č.k. 9 C 328/52002-141 zastavil) povinnosť zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 3/ po 2 155 Sk spolu s 17,6 % úrokom z omeškania zo sumy 656 Sk od 14. decembra 1998 do zaplataenia a zo sumy 1 499 Sk od 30. augusta 1999 do zaplataenia; vo zvyšku žalobu zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. O povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcom vyššie uvedené peňažné plnenie súd rozhodol po zistení, že žalobcovia 1/ až 3/ sú spoluvlastníkmi (každý v podiele 1/15) parcely č. X. v kat. území L.. Z kúpno predajných zmlúv zo 14. decembra 1998 a 30. augusta 1999 mal preukázané, že žalovaný vykonal na časti tejto parcely nazývanej „M.“ ťažbu dreva, predajom ktorého získal 32 324 Sk; podiel z tejto sumy predstavuje pre jednotlivých žalobcov čiastku 2 154, 93 Sk. Ťažbou dreva aj v časti parcely, ktorá patrila do spoluvlastníctva žalobcov 1/ až 3/ a jeho predajom sa žalovaný na úkor žalobcov bezdôvodne obohatil, a preto žalobe v tejto časti s poukazom na § 451 Občianskeho zákonníka vyhovel. Vo zvyšku súd žalobu zamietol, pretože žalobcovia neunesli dôkazné bremeno o svojich tvrdeniach. V časti, v ktorej sa žalobcovia domáhali určenia, že v urbárskom lese z parcely č. X. zapísanej na LV č. X. im patrí dedičský podiel po matke, súd žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného, keďže tento už nie je spoluvlastníkom uvedenej parcely. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcov 1/ až 3/ a žalovaného rozsudkom z 2. decembra 2008 sp. zn. 10 Co 214/2001 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť každému zo žalobcov sumu 2 155 Sk s príslušenstvom tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 3/ sumu 12 623 Sk spolu s 15,5 % ročným úrokom z omeškania od 27. marca 2002 do zaplataenia. Výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým žalobu vo zvyšku zamietol, potvrdil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Odvolací súd po zopakovaní a doplnení dokazovania dospel k záveru, že pozemok parc. č. X., v kat. území L., vedený na LV č. X. nie je jednou nehnuteľnosťou s rovnakým režimom spoluvlastníctva, pretože zápisnicou z 11. júla 1943 „o rozdelení spoločného pasienkového lesa nachádzajúceho sa v chotári Obce L.“ došlo k reálnej del'be pozemku, ktorá skutočnosť nebola riadne premietnutá do pozemkovej knihy,

ani neskôr do evidencie nehnuteľností. Mal za to, že v časti zvanej „M.“ mal a má J. O. st. podiel 2/5, žalovaný J. O. podiel 2/5 a A. H. (matka žalobcov) podiel 1/5. Žalobcovia 1/ až 3/ ako právni nástupcovia A. H. zdedili jej podiel (1/5) na parcele č. X., v kat. území L., vedený na LV č. X. (súčasťou ktorého je aj časť „M.“), každý v podiele 1/15. Keďže žalobcovia svoje tvrdenia o ťažbe dreva v roku 1998 vykonanej v časti Z. a v roku 1999 v časti „M.“ nepreukázali, súd žalobu v tejto časti považoval za nedôvodnú. Rozdielny skutkový stav od súdu prvého stupňa odvolací súd zistil ohľadom žalobou uplatňovaných nárokov za ťažbu dreva v časti parcely č. X. „M.“ žalovaným v roku 2000. Z rozhodnutí správnych orgánov (rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 S 8/2001) mal preukázané, že žalovaný a J. O. vyťažili v roku 2000 celkom 298,5 m³ drevnej hmoty práve v časti zvanej „M.“ a že na ťažbe sa podieľali žalovaný a J. O. rovnakým dielom. Hodnotu drevnej hmoty odvolací súd ustálil vo výške 376 688 Sk, pričom prospech žalovaného predstavoval polovicu tejto hodnoty, teda 189 344 Sk. Podľa odvolacieho súdu každému zo žalobcov 1/ až 3/ prináleží z tejto čiastky 1/15, čo predstavuje u každého 12 623 Sk, o ktorú sumu sa žalovaný v súvislosti s ťažbou dreva v roku 2000 na úkor žalobcov bezdôvodne obohatil. Keďže žalovaný nevydal žalobcom plnenie, ktoré získal z bezdôvodného obohatenia riadne a včas, dostal sa do omeškania; počiatok omeškania odvolací súd ustálil od 27. marca 2002, t.j. od dňa nasledujúceho po doručení žaloby. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 vyhlášky č. 87/1995 Z.z. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť aj 15,5 % úrok z omeškania. K časti, v ktorej si žalobcovia uplatňovali žalobou aj podiel z dividend vyplácaných pozemkovým spoločenstvom žalovanému za urbársky majetok (parc. č. X., kat. územie L.), mal za to, že žaloba nie je dôvodná, nakoľko žalobcovia nepreukázali, že sú vlastníkami tejto nehnuteľnosti. V časti žaloby týkajúcej sa priznania podielu žalobcom v Spoločenstve urbárskeho lesa L., odvolací súd sa stotožnil s vecne správnym záverom súdu prvého stupňa o nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaného. Rozhodnutie o trovách prvostupňového a odvolacieho konania odôvodnil § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie a žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. videl v tom, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevyporiadal s námietkou premlčania, ktorú vzniesol vo svojom (prvom) odvolaní z 26. februára 2003, ktorým napadol rozsudok súdu prvého stupňa z 20. novembra 2002 č.k.

9 C 328/2002-77 a rozhodol nad rámec žaloby, keď žalobcom prisúdil sumu, ktorej sa nedomáhali. V ostatnej časti namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu ohľadom nákladov, ktoré vynaložil na ťažbu dreva a jeho približovanie, ako i nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Žalobca 1/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie žalovaného je nejasné a nekonkrétne a nespĺňa náležitosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku.

Žalobcovia 2/, 3/ písomné vyjadrenie k dovolaniu nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), pristúpil najskôr k riešeniu otázky, či dovolanie smeruje proti výroku rozhodnutia, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku (§ 238 ods. 1 O.s.p.) je založená

na rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa. O rozdielne rozsudky ide vtedy, ak okolnosti významné pre rozhodnutie veci posúdili oba sudy rozdielne, v dôsledku čoho odlišne určili alebo deklarovali práva a povinnosti účastníkov. Odlišnosťou sa pritom nemá na mysli rozdielne právne posúdenie veci, pokiaľ nemalo vplyv na obsah práv a povinností účastníkov, ale záver súdu odlišne konštituujujúci alebo deklarujúci práva a povinnosti v právnom vzťahu účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, nie je významné formálne hľadisko (ako odvolací súd formálne rozhodol alebo ako formálne svoj výrok označil), ale obsahové hľadisko (vzájomný vzťah rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa v tom zmysle, či práva a povinnosti účastníkov v danom právnom vzťahu posúdili odlišne). Významné nie je ani to, či výroky rozsudkov súdov oboch stupňov sú alebo nie sú odlišne naformulované – aj v tomto zmysle je rozhodujúce obsahové hľadisko. Pokiaľ odvolací súd posúdil práva a povinnosti účastníkov daného právneho vzťahu rovnako (zhodne), nejde o zmeňujúci rozsudok, ale o potvrdzujúci rozsudok.

Rozsudok odvolacieho súdu, ktorý žalovaný napadol dovolaním, obsahuje viacero výrokov. Z obsahu jeho mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že rozsudok odvolacieho súdu napadol ako celok.

I. Dovolanie žalovaného v časti smerujúcej proti výroku, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zamietajúci žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali priznania dedičského podielu po matke „v urbárskom lese č. X.“, potvrdil, nepodáva ten, kto je subjektívne oprávnený podať dovolanie. Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa totiž viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie – či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Takým dôvodom je skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bol dovolateľ po procesnej stránke negatívne dotknutý a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery. V danom prípade však žalovaný vyššie uvedeným výrokom rozsudku odvolacieho súdu nebol negatívne dotknutý, lebo žaloba v tejto časti bola v konečnom dôsledku voči nemu zamietnutá a teda z procesného hľadiska mu týmto výrokom rozsudku nebola spôsobená ujma na jeho pomeroch (viď aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 1998 sp. zn. 1 Cdo 92/97 uverejnený pod č. 50/1999 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky a tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júla 1992 sp. zn. 1 Cdo 28/92

publikované pod č. 40/1993 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie proti tomuto výroku (potvrdzujúcemu zamietnutie žaloby v časti priznania dedičského podielu žalobcom) odmietol ako podané niekým, kto nie je na podanie dovolania oprávnený (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

II. Dovolanie žalovaného v časti smerujúcej proti výrokom, ktorými odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a zaviazal žalovaného zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 3/ sumu 2 155 Sk s príslušenstvom, a potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa zamietajúci žalobu nad sumu 12 623 Sk s príslušenstvom, podáva osoba (subjektívne) oprávnená podať dovolanie proti uvedeným výrokom, ale smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Z hľadiska obsahového treba aj výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým „zmenil“ rozsudok súdu prvého stupňa a zaviazal žalovaného zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 3/ sumu 2 155 Sk s príslušenstvom považovať za potvrdzujúci, lebo odvolací súd rozhodol zhodne so súdom prvého stupňa v tej časti, ktorou žalobe vyhovel tým, že žalobcom 1/ až 3/ priznal tú istú sumu (každému po 2 155 Sk s príslušenstvom), ktorú žalobcom pred ním priznal už súd prvého stupňa. Po porovnaní obsahu rozsudkov súdov oboch nižších stupňov je zrejmé, že túto časť treba z hľadiska vecného považovať za potvrdzujúcu. Dovolanie žalovaného proti tomuto „zmeňujúcemu“ výroku ako i potvrdzujúcemu výroku zamietajúcej žalobu nad sumu 12 623 Sk s príslušenstvom nie je procesne prípustné z dôvodu, že smeruje proti (výrokom) rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. [nejde o zmeňujúci rozsudok v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p., dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval, a teda ani nevyslovil svoj právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.), dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil prípustnosť dovolania, a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.)]. So zreteľom na to je zrejmé, že prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p.

Dovolací súd pri skúmaní, či rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), existenciu niektorej z týchto väd nezistil, pričom ani sám dovolateľ žiadnu z týchto procesných väd nenamietal. Preto v danom prípade prípustnosť dovolania z § 237

O.s.p. nemožno vyvodit'. Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného v tejto procesne neprípustnej časti bez ďalšieho odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Vzhľadom na odmietnutie dovolania z procesných dôvodov sa dovolací súd nezaoberal vecnou správnosťou skutkových a právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

III. Naproti tomu dovolanie žalovaného smerujúce proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 3/ sumu v rozsahu nad 2 155 Sk s príslušenstvom do 12 623 Sk s príslušenstvom, je prípustné podľa § 238 ods. 1 O.s.p.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi; tieto dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu dovolania. Osobitne treba zdôrazniť, že dovolací súd bez ohľadu na obsah dovolania a podstatu dovolacích námietok vždy skúma, či v konaní nedošlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. a tiež tzv. iným vadám konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (viď § 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd pripomína, že dovolacie konanie má prieskumnú povahu; dovolací súd v ňom dokazovanie nevykonáva (§ 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Vzhľadom na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd najskôr skúmal, či v konaní nedošlo k procesným nesprávnostiam vykazujúcim znaky väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Procesné vady tejto povahy a intenzity neboli v dovolaní namietané a ani v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Rovnako so zreteľom na § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k tzv. inej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. O takú vadu ide tiež v prípade nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu (viď R 111/1998). Podľa

právneho názoru dovolacieho súdu došlo v danom konaní k procesnej nesprávnosti vykazujúcej znaky tejto procesnej vady.

Rozhodnutie súdu (až na výnimky stanovené zákonom–vid' napr. § 157 ods. 4 O.s.p.) musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie. V súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. musí súd v odôvodnení rozsudku podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozsudku a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný.

Dovolateľ v dovolaní namietal, že v konaní došlo k inej vade, ktorá mala za následok nesprávne právne posúdenie veci, pretože z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, že by sa zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným v odvolaní podanom proti skoršiemu rozhodnutiu súdu prvého stupňa.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žalovaný vo svojom (prvom) odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Čadca z 20. novembra 2002 č.k. 9 C 328/2002-77 vzniesol námietku premlčania nárokov žalobcov na vydanie bezdôvodného obohatenia za roky 1994 až 2000 (čl. 52 spisu). Odvolací súd konajúc o odvolaní žalovaných (v tom čase vystupoval v konaní aj žalovaný J. O., voči ktorému v priebehu konania žalobcovi zobrali žalobu späť) zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti a žalovaným vznesenou námietkou premlčania sa už nezaoberal. Z odôvodnenia dovolaním žalovaného napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že nárok žalobcov z titulu bezdôvodného obohatenia považoval za dôvodný práve za rok 2000, z ktorého dôvodu zmenil rozsudok súdu prvého stupňa; z odôvodnenia však nevyplýva, ako sa vyporiadal s námietkou premlčania vznesenou žalovaným, ktorá (okrem iného) smerovala aj proti nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného žalovaným ťažbou dreva za rok 2000.

Námietka premlčania práva je námietkou právnou a z povahy námietky premlčania vymedzenej hmotným právom (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vyplýva, že ju môže

povinný subjekt uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci. Z odôvodnenia dovolaní napadnutého rozsudku nevyplýva, že by sa odvolací súd námietkou premlčania vôbec zaoberal, napriek tomu, že z obsahu spisu nevyplýva, že by žalovaný svoje stanovisko v priebehu konania zmenil a na vznesenej námietke premlčania netrval. Z týchto dôvodov nemožno považovať napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za preskúmateľné (§ 157 ods. 1 O.s.p.).

Odvolací súd, ktorý na rozdiel od súdu prvého stupňa považoval za dôvodný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného žalovaným za rok 2000, vyčíslil aj výšku tohto bezdôvodného obohatenia, pri určení ktorej vychádzal z potvrdenia Pozemkového spoločenstva súkromných vlastníkov lesov obce L. zo 7. februára 2002 vydaného jeho predsedom L. P. a čiastočne aj z voľnej úvahy v zmysle § 136 O.s.p. Hoci uvedené potvrdenie predstavovalo základ pre vyčíslenie výšky bezdôvodného obohatenia, z ktorého odvolací súd vychádzal pri svojom rozhodnutí a na základe ktorého došlo k zmene prvostupňového rozsudku, dokazovanie uvedenou listinou postupom podľa § 129 O.s.p. nebolo vykonané v priebehu celého konania ako pred súdom prvého stupňa, tak ani pred odvolacím súdom, hoci toto potvrdenie žalobcovia predložili už v konaní pred súdom prvého stupňa. Odvolací súd na pojednávaní 11. novembra 2009 síce vykonal dokazovanie viacerými listinami (napríklad peňažnými denníkmi Pozemkového spoločenstva za roky 1998 a 1999), avšak vyššie uvedenou listinou dokazovanie vykonané nebolo, v dôsledku čoho účastníci nemali možnosť vyjadriť sa k danému dôkazu a následne k spôsobu určenia výšky bezdôvodného obohatenia. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu taktiež nevyplýva, z akých dôvodov odvolací súd založil svoje rozhodnutie o výške bezdôvodného obohatenia aj na úvahe v zmysle § 136 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia platí, že ak možno výšku nárokov zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojej úvahy. Zákon tu má na mysli situácie, kedy je nárok preukázaný čo do svojho právneho základu a ťažkosti spôsobuje úplná nemožnosť obstarania skutkových zistení alebo možnosť ich obstarania len s nepomernými ťažkosťami. Nepomerné ťažkosti pri zisťovaní výšky nároku môžu byť dané aj neprímeranými nákladmi (hrubo nezodpovedajúcimi výške uplatneného nároku) na zisťovanie okolností rozhodujúcich pre výpočet výšky nároku (napríklad pri znaleckom dokazovaní). Určenie výšky nároku úvahou súdu nie je ničím neobmedzené, nepodliehajúce žiadnemu hodnoteniu. Úvaha súdu musí mať vždy podklad v zistení skutočností, ktoré mu umožnia určité kvantitatívne posúdenie základných súvislostí.

Odvolací súd pri aplikácii § 136 O.s.p. nevysvetlil, na základe čoho dospel k záveru o splnení predpokladov pre určenie výšky nároku úvahou súdu. V odôvodnení napadnutého rozsudku neuviedol, či výšku bezdôvodného obohatenia nebolo možné zistiť vôbec (a z akého dôvodu) alebo len s nepomernými ťažkosťami. Už z tohto dôvodu je jeho rozhodnutie predčasné a pre nedostatok odôvodnenia nemôže byť považované za správne.

Z dôvodov uvedených vyššie dospel dovolací súd k záveru, že v preskúmvanej veci došlo k procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), zistenie ktorej vedie v prípade procesne prípustného dovolania k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie.

Námietku dovolateľa, že odvolací súd rozhodol nad rámec žalobcami uplatnených nárokov, dovolací súd nepovažuje za dôvodnú. I keď žalobcovia v priebehu konania viackrát upravovali, resp. upresňovali výšku uplatnených nárokov, rozhodnutia súdov vychádzajú z ich poslednej úpravy vykonanej podaním z 20. decembra 2006 (č.l. 155 spisu).

Pokiaľ žalovaný namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Rozsudok odvolacieho súdu nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania nebol pre toto posúdenie daný dostatočný podklad.

So zreteľom na to, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), zrušil Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol žalovaný zaviazaný k povinnosti zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 3/ sumu v rozsahu nad 2 155 Sk s príslušenstvom do 12 623 Sk s príslušenstvom, ako aj v súvisiacom výroku o trovách konania a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová